

**Елефтериос Г. Елефтеријадис**  
Психолог M.Sc.

# Пред Самракот

записи за секојдневното и вечното

Наслов на оригиналот:  
Πριν νυχτώσει  
Ελευθέριος Γ. Ελευθεριάδης

Уредник: Натапа Данчевска  
Превод од српски јазик: Сашо Кузмановски  
Лектура: Вера Тодоровиќ  
Дизајн и подготовка за печат: Сашо Кузмановски  
Печат: Студентски сервис, Скопје  
Издавач: Икона, Скопје 2026  
тираж: 300  
[www.ikona.mk](http://www.ikona.mk)

## НАМЕСТО ПРОЛОГ

Пред самракот...

...Додека сè уште имаш време, побрзај. Загрижи се. Замисли се. Критички размислувај за себе.

Пред самракот...

Паѓај, но не откажувај се. Стани повторно. Закрепни се и продолжи, за да го издржиш остатокот од денот.

Пред самракот...

Помири се со своите. Со мажот или жената, родителите, братот и сестрите, децата. Со сите оние што те повредице и со сите оние што ти си ги растажил.

Пред самракот...

Покај се за гревовите и прости им на другите.

Пред самракот...

Едниот разбојник е изгубен...

Не се опуштај.

Другиот разбојник е спасен...

Не очајувај.

Пред самракот...

Прекрсти се и оди понатаму...



## КАКО ПЕСОЧНИ НАНОСИ...

Постојат луѓе големи и нескршливи, кои низ животот одат гордо, како борови...

Постојат луѓе силни и цврсти, кои во тешкотиите стојат како карпи...

Постојат луѓе огнени, кои горат однатре, чиј пламен осветлува сè околу себе...

Постојат импулсивни луѓе, бранови што носат сè пред себе, додека не стигнат до целта...

Постојат луѓе како високи планини, достоини за восхит, пример за сите...

Постојат луѓе како пештери, кои штитат кога тешкотиите ќе притиснат...

Постојат луѓе што умеат да те смират со зборови, како сонце што го грее срцето...

Доаѓа време кога ветерот ќе се подигне и боровите ќе се скршат...

Доаѓа време кога камењето ќе се урне и ќе стане чакал...

Доаѓа време кога и најсилниот оган ќе згасне и ќе остане само жар...

Доаѓа миг кога морето ќе се смири...

Доаѓа време кога планинските врвови ќе станат недостапни...

Доаѓа време кога пештерата ќе почне да те гуши...

Доаѓа тој миг пред самракот...

Но, постојат и такви луѓе... Такви... Кои се мирни и ветерот не ги крши, туку нежно ги милува... Кои ништо не кршат, зашто не се судираат себично... Кои ја одржуваат својата топлина дење и ноќе... Кои секогаш се мирни... Кои се во состојба да ги впираат брановите, колку и бесно да удираат... Кои секогаш се подготвени да ти се најдат... Кои не те гушат, туку дискретно стојат покрај тебе... Кои и во најдлабоките темнини продолжуваат да светат...

Тоа се тие луѓе како песочни наноси...

На таквите луѓе им се восхитувам.

## ЖАР...

Замисли еден голем куп дрва, хартија и сува трева, натопени со бензин. Потоа замисли да фрлиш кибритче врз тој куп. Сè што следува се случува само по себе. Ќе се запали голем оган каков што дотогаш не си видел, оган што ќе проголта сè околу себе, оган што ќе направи чад, густ и црн до небото, горд и страшен, оган до кој никој нема да може да се приближи.

Тоа е страста.

Страст што доаѓа ненадејно.

Страст што може да уништи сè на својот пат.

Страст силна и страшна.

Страст што не може да се сокрие.

Но, времето ќе помине. И огнот наскоро ќе стивне. Така и страста...

Чадот повеќе нема да биде густ. И од тој голем оган сега ќе остане густа, јагленосана вжарена жар.

И таа жар е она што навистина те грее, и таа жар е она што може да те храни... Таа жар е љубов, човеку.

Љубов што те грее, но не те пече. Тоа е љубов што трае...

А таа жар мораш да ја чуваш, за да не згасне...

Не плаши се, човеку, лесно е нешто да се запали...

Не е потребен напор. Малку е потребно. Но, внимавај на својата жар, човеку. Потребни ѝ се грижа и внимание за да не згасне, зашто тоа е она што е навистина потребно. Зашто тоа е љубов...

Не е дека страста исчезнала. Сега станала љубов.

Чувај го жарот, човеку, да не згасне.

Чувај го жарот...

## ДВА КАМЕНА

Замисли, човеку, два камена. Два случајни камена, цврсти, со испакнатини, нерамнини и разни неправилности. Замисли да почнеме да ги удираме тие камења еден од друг. Повторно и повторно и повторно.

Така е и со бракот, врската, соживотот, динамиката меѓу двајца луѓе. Двајца луѓе од различно потекло, различни вредности, различни потреби и желби. Двајца луѓе што се судираат меѓусебно.

Но токму затоа што постојат тие испакнатини и нерамнини, судирите на почетокот болат. И тоа многу боли.

Така бива и со луѓето, меѓусебно различни.

Но, како што времето минува, од многуте судири, камењата почнува да стануваат сè помазни... Сè повеќе и повеќе... И малку по малку ударите престануваат да бидат толку болни.

И времето минува...

И доаѓа мигот, тој миг, кога камењата целосно ќе се вклопат. И нема причина за нови удари.

Така е и со луѓето. Сите „сакам“, „посакувам“ и сите егоизми се измазнуваат, се затапуваат од тоа постојано повторување и судирање.

И луѓето се приближуваат еден кон друг, исто како и камењата.

И нерамнините повеќе не им пречат. И така двајца луѓе се потпираат, се спојуваат, се вклопуваат еден со друг.

## ОДАТ КОН СМРТТА...

И се трудиш околу најдоброто и даваш, даваш сè од себе, а на крајот си повикан да се оправдуваш пред луѓето кои, било од глупост, било од суровост и себичност, те осудуваат...

И им објаснуваш, но ниеден одговор не ги задоволува и тие ти ставаат трнов венец на главата и ти се потсмеваат и те удираат.

И одлучуваш да молчиш, но тоа уште повеќе ги лути и тие ти ја натоваруваат вината на плеќите и те распнуваат како обичен злосторник.

И од крстот им простуваш, затоа што ги сакаш, затоа што знаеш дека ни самите не се свесни што прават. Но, и тоа им пречи и не можат да се смират и те бодат за да видат дали навистина си мртов...

Човеку...

Ќе те осудат, нема да те слушаат, ќе те клеветат, ќе ти се потсмеваат и ќе те распнат и пак нема да се смират...

На тебе е, човеку, да одлучиш колку ќе издржиш...

И – да, ако одиш до крај, смртта е многу веројатна...

И пред да побрзаш да реагираш, размисли: овие луѓе, фарисеи, судии, овие што те распнуваат, можеби се твоите најблиски, твоите родители, твоите пријатели, твоите деца, луѓе кои до вчера извикувале: *Благословен е Оној Кој доаѓа!*. И пред да побрзаш да реагираш, размисли дали и ти си бил или можеш да бидеш фарисеј или судија на некој друг.

На тебе е да одлучиш... Но, не заборавај, човеку...

Страдањата не завршуваат на Велики четврток навечер.

Страдањата завршуваат во зори на Неделата.

Нека воскресне Бог!...

## ПОДРАЗБИРАЊА

За многу нешта во животот сметаме дека се подразбираат.

Врски, луѓе, материјални добра и одредена состојба, за кои, од некоја необјаслива причина, сме уверени дека ќе бидат тука додека сме и ние тука.

Не знам дали да ти кажам дека работите треба да бидат сосема поинакви.

И тоа затоа што би било многу болно да живееме во постојан страв од разделување во нашите односи, разделување од конкретни личности, како и од материјалните добра и различните состојби во кои се наоѓаме. Тоа не би нè правело слободни.

Но, секако постојат мигови, тие посебни мигови во кои ни се дава можност да спознаеме. Да ги препознаеме тие односи, луѓе, добра и состојби.

Мигови кога треба да кажеме извини и благодарам – пред да се прекине односот.

Мигови во кои треба да им кажеме на некои луѓе те сакам – пред да заминат.

Мигови кога треба да ги цениме добрата – пред да исчезнат.

Мигови кога треба да кажеме *фала Му на Бога* – пред да се променат околностите.

## НИШТО НЕ Е ЗАСЕКОГАШ, ЧОВЕКУ...

И односите ќе се прекинат, и луѓето ќе заминат, и добрата ќе исчезнат, и околностите ќе се променат.

Извини, благодарам, те сакам, слава Му на Бога и благодарност, човеку...

Тоа ќе те следи до крајот...

Само тоа ќе ти остане...

## ЛИЧНИ БОРБИ...

Се плашиш... Се плашиш да го направиш првиот чекор.  
Толку многу нешта има за кои размислуваш.

Тоа се сè тешкотии со кои треба да се соочиш.

Факт е дека не чувствуваш сигурност и самодоверба.  
Факт е дека си сакал да бидеш малку поспремен пред да тргнеш во трката што е пред тебе.

Умот се мачи и мислите те збунуваат.

Би сакал да имаш малку повеќе време.

Би сакал подобро да можеш да го организираш тоа.

И оваа борба може да има многу имиња и облици. Зашто секој има свои лични борби.

Сети се, човеку... Освести се.

Сети се на првиот пат, на твојата прва средба со морето.  
Веројатно си бил дете кога си го запознал. И си се плашел...  
Многу си се плашел, затоа што не си знаел да пливаш. А сега, многу години подоцна, уживаш во морето и во пливањето, и едвај чекаш кога повторно ќе се вратиш. И тогаш било потребно да го направиш првиот чекор. За првпат да ја допреш водата.

И тогаш си морал да се бориш на почетокот. И водата си ја голтал и те влечела кон дното. Повторно и повторно.

А еве те сега! Уживаш во водата.

Така е и во животот. Се соочуваш со тешкотии. И паѓаш. И крвавиш. Но, не чекај да почувствуваш дека си подготвен да ја започнеш борбата. Почни, бори се, и токму тоа ќе те подготви.

Имај го на ум морето... Никој не се раѓа знаејќи да плива. И никој не научил да плива на суво.

Нурни во водата – ќе научиш да пливаш!

## БИЛ ЕДНАШ ЕДЕН БОКАЛ...

Немаш време...

Не знаеш кога последен пат си успеал да се опуштиш. Не знаеш кога последен пат си имал време за себе.

Работа, сметки, куќа, семејство, деца, готвење, болести, домашни задачи, средување на куќата, одење на лекар... Ова се само некои од обврските што си должен да ги извршуваш секој ден...

А уште и оние вонредните!... Ах, тие вонредни обврски... Од миг во миг сè ти превртуваат наопаку...

Но, не можеш поинаку. Што да оставиш?

Работата? А кој ќе работи?

Сметките? А кој ќе ги плати?

Куќата? А кој ќе ја среди?

Децата? А кој ќе се грижи за нив?

Сосема си во право.

Ќе ти раскажам сепак една приказна...

Бил еднаш еден бокал, кој многу ги сакал своите чаши... И секогаш, секогаш се грижел да бидат полни со вода... Не можело да се види жедна чаша покрај него. А тој бокал, поттикнат само од љубов, великодушно точел... Ништо не барал за возврат. Радоста му била само да дава. И тоа не било лошо. Не сакал чашата покрај себе да ја види празна, жедна...

Но, бокалот направил една грешка. Во еден миг заборавил да отиде и самиот да се наполни. Не можел да ја поднесе помислата дека некое време неговите чаши ќе останат без вода. Не сакал така да ги остави...

И бокалот се испразнил... Се испразнил обидувајќи се да ја исцеди и последната капка во тие чаши...